

Beköszöntő

Egy különszám mindig valamilyen nagyon aktuális témakörre hívja fel a figyelmet. Korunkban ilyen kiemelten fontos terület, amely mindannyiunkat érint, a fenntarthatóság.

Persze nem könnyű definiálni azt, hogy mit is értsünk fenntarthatóságon. Az elért eredmények megőrizhetőségét? A mai takarékoskodást azért, hogy az utánunk jövő generációnak is maradjon elegendő erőforrás ahhoz, hogy megfelelő életminősége lehessen?

De mivel is kell takarékoskodnunk? Energiával, vízzel, nyersanyagokkal? Lehet-e fenntarthatóságról beszélni növekedésre törekvő gazdasági célok mellett? Vagy növekedés helyett elég lenne a visszafogottabb fogyasztás, a kevesebb hulladéktermelés és az élet minőségi jellemzőinek, a természet állapotának, a vizek és a levegő minőségének, egészségi állapotunk javítása és tudásunk állandó bővítése?

A fenntarthatóság nem új téma, és – bár eredetileg a gazdasági bővítés káros környezeti hatásainak problémáira irányította a figyelmet – mára, ahogyan ez a különszám is bizonyítja, nagyon szerteágazó szakterületté vált, amely a környezeti fenntarthatóságon túl a humán, társadalmi és gazdasági fenntarthatóság mint rendszer egészét átfogja. Ezért foglalkozni kell vele EU-s szinten, nemzetállami, vállalati és egyéni szinten egyaránt. Mérni is szükséges, és célokat kitűzni a tekintetben, hogyan lehet a fenntarthatóság egyes területein előrelépni. Miközben azonban a fenntarthatóságra törekvés egyre szélesebb területen igényel jelentős szemléleti változást és gyakorlati teendőket, azzal is szembesülünk, hogy a rövid távú profitorientáltságot, a minél több fogyasztásra buzdítás mögötti üzleti érdekeket továbbra sem könnyű összeegyeztetni a hosszabb távra is figyelő környezeti és társadalmi érdekekkel. A különszámban szereplő kilenc írás ezeket az ellentmondásos témaköröket feszegeti, elemzi. Rámutatnak a lehetőségekre és veszélyhelyzetekre. Mint ahogyan a két felmérés tapasztalatai bizonyítják, a társadalom különböző rétegei sem egyformán gondolkodnak a fenntarthatóságról, pedig a társadalom aktív és legalább egy adott mértékig egybehangzó véleménye és természetesen aktív részvétele nélkül nem lehet fenntarthatósági fordulatot elérni. Két írás is foglalkozik a gazdasági, humán és társadalmi fenntarthatóság összeegyeztethetőségének egyrészt makroszintű, másrészt regionális problémáival és a fennálló ellentmondásokkal. Érdekes kérdéseket vet fel az az írás is, amely a körforgásos gazdaság elképzelésének történelmi előzményeivel és megvalósíthatóságának mai nehézségeivel foglalkozik, illetve az is, amely arra mutat rá, hogy a napi cselekvések szintjén a vállalatoknál mit kellene, lehetne tenni a fenntarthatósági gondolat meghonosodásáért, és hogyan lehetne mérni, hogy a vállalat környezetileg és társadalmilag fenntarthatóan működik-e. De érdekes téma az is,

hogyan a nem üzleti vállalkozások, például az egyetemek hogyan működhetnek fenntartható módon. A fenntarthatóság mérése persze önmagában sem egyszerű kérdés, hiszen, amint azt az egyik írás bizonyítja, még azzal kapcsolatban sincs általános szakmai egyetértés, hogy milyen mutatókkal és milyen időtávon célszerű mérni a fenntarthatóságot. A viták keresztüztüében van az Európai Unió zöldátállást szorgalmazó programja is, hiszen vannak olyan vélemények, amelyek szerint egy ilyen általános koncepció nem alkalmazható úgy a különböző földrajzi és gazdasági helyzetben lévő országokra, hogy annak csak nyertesei legyenek.

Valójában a különszám írásai a fenntarthatóság sok területét érintik: kitérnek az állami, a területi, a vállalati, az egyetemi és az egyéni szintjére egyaránt. Valószínűleg ennek ellenére sok fontos területet nem tudtak érinteni. A cél nem is ez volt, hanem az, hogy a téma sokszínűségére, bonyolultságára és arra irányítsuk rá a figyelmet, hogy olyan témáról van szó, amely mindenkinek ügye, és ezért mindenkinek a maga helyén teendőket, feladatokat ad. Hiszen a fenntarthatóság globális problémái nem állnak meg a határoknál, hatással vannak mindennapjainkra, és ha nem vigyázunk, ha nem érzékeljük a teendőket, és nem lépünk időben, akkor a jövőben még nehezebben megoldható problémákkal leszünk kénytelenek szembenézni. De ma még vannak esélyeink, cselekedhetünk jövőnk érdekében. Vagy ahogyan Széchenyi fogalmaz: „A Múlt elesett hatalmunkból, a Jövendőnek urai vagyunk.”

Csath Magdolna
egyetemi tanár, vendégszerkesztő